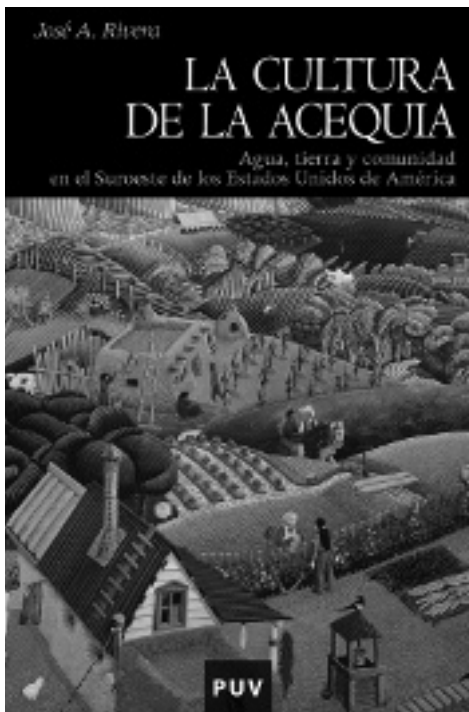

Les séquies com a forma de vida

Passats deu anys de la seua publicació als Estats Units, el Servei de Publicacions de la Universitat trau al carrer la traducció a l'espanyol de *Acequia Culture*, un treball que descriu l'herència social institucional dels regadius d'origen hispànic a Nou Mèxic i els presenta com a exemple paradigmàtic d'una agricultura sostenible resistent a les pressions urbanes i industrials

LA CULTURA DE LA ACEQUIA. AGUA, TIERRA Y
COMUNIDAD EN EL SUROESTE DE LOS ESTADOS UNIDOS

JOSÉ A. RIVERA

TRADUCCIÓN DE LUIS PABLO MARTÍNEZ

309 PÁGINES / 978-84-370-7360-6 / 23 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2009

Al sud de les muntanyes Rocalloses, a la capçalera dels rius Grande, Chana y Pecos, s'han conservat nombrosos espais de regadiu tradicional d'abastiment fluvial, l'origen dels quals rau en la colonització espanyola dels segles XVI i XVII. Els conqueridors actuaren com a vector transmissor d'una cultura hidràulica forjada a Al-Andalus i, amb el pas del temps, les comunes rurals del nord de Nou Mèxic foren adaptant aquest llegat a les necessitats socials i ambientals d'uns espais semidesèrtics. Als segles XIX i XX, les *acequia associations* aconseguiren inserir i consolidar les seues antigues estructures de gestió en l'arquitectura institucional de l'Estat. La legislació de Nou Mèxic ha reconegut la seua independència jurídica i el seu estatus de corporacions semi-públiques, fins al punt que en algunes petites poblacions no consti-

tuïdes com a municipi, aquestes col·lectivitats són la única autoritat local reconeguda per l'administració. Són a més a més, probablement, les institucions de gestió de l'aigua més antigues dels Estats Units.

José A. Rivera, a partir de treballs de camp i d'arxiu, ha aconseguit confegir una brillant monografia sobre les comunes noumexicanes, amb dos propòsits diferents. El primer, és la descripció d'aquesta plurisecular cultura hidràulica, que pren la forma d'un clàssic estudi de cas, acompanyat d'interessants apèndixs documentals. Així, l'obra analitza el procés històric de configuració de les comunitats i descriu l'estructura organitzativa, funcions i la reglamentació de les *acequia communities*, dins les quals el *mayordomo*, heterònim del nostre *sequier*, ocupa un lloc central. En segon lloc, Rivera relata els esforços duts a terme per aquestes comunitats per mantenir la seua forma de vida front la creixent competència d'altres usuaris fluvials –urbans, industrials, turístics– i davant la poderosa burocràcia hidràulica nordamericana –*Bureau of Reclamation*–, en un context polític que prima eficiència hidràulica en termes econòmics o de mercat, front els altres valors de l'aigua –ambientals, socials o culturals. Més enllà de la seua indepen-

dència institucional, o de la mera activitat agrícola, aquestes entitats defenen tota una forma de vida a l'entorn de les seues séquies, mitjançant iniciatives tan diverses com la creació de bancs de llavors per preservar les varietats locals o el manteniment d'una ràdio i un portal d'internet (<http://www.lasacequias.org>). Aquesta es, sens dubte, la part més estimulante del llibre i de la que més lliçons se'n poden extraure. Val com a exemple l'extracte d'una sentència del Tribunal d'Apelacions de Nou Mèxic en un conflicte entre usuaris tradicionals i nous desenvolupaments turístics: «*Estoy persuadido de que la transferencia de derechos de agua dedicados por más de un siglo a propósitos agrícolas, con el fin de construir un área recreativa para quienes la puedan pagar, constituye un pobre negocio*». El paral·lelisme amb la situació de les nostres hortes es farà inevitable al lector i amb ell, segur, un bon grapat de qüestions.

□ Carles Sanchis Ibor
Lletres Valencianes, n° 26